

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

ÅRSPLAN

SKJEGGESTADÅSEN BARNEHAGE

2024

Forord

Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FNs Barnekonvensjon, «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver».

Videre bygger årsplanen på Tjenestestrategier for oppvekst og læring samt virksomhetsplanen for de kommunale barnehagene.

Virksomhetsplanen gir følgende føringer:

- Alle barnehager skal ha kjennskap til barnekonvensjonen om barns rettigheter
- Alle barnehagene har satsninger som fremmer inkluderende felleskap hvor alle er med i et bredt mangfold
- Barnehagene skal jobbe langsiktig og systematisk over flere år
- De skal videreutvikle en kultur for erfaringsdeling og kompetansedeling
- Barnehagene skal utvikle grunnkompetanse for å ivareta alle barn i barnehagen

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

De kommunale barnehagene i Tønsberg har en årsplan som følger kommuneplanens 4-årige handlingsdel. Årsplanen gjelder for kalenderåret. Den revideres årlig og fastsettes i Samarbeidsutvalget før den trer i kraft.

Barnehagene skal i tillegg utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles rutinebeskrivelser finnes i Kvalitetssystemet, og annen aktuell informasjon finnes på Tønsberg kommunes hjemmeside under «Barnehage».

1. Barnehagens visjon- og verdigrunnlag

Tønsberg kommune har en felles visjon; «Der barn ler – sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune». Alt arbeid i Tønsberg kommune skal preges av å skape tillit gjennom å være åpen, oppriktig og profesjonell.

1.1: Visjon; «Der barn ler – Sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune».

Vi i Skjeggestadåsen barnehage ønsker at alle barna våre skal oppleve seg sett og forstått for den de er i et trygt og godt miljø der leken og barndommens egenverdi står i sentrum.

Å innfri barns rettigheter er en kontinuerlig prosess for oss som jobber her.

1.2: Verdier;

Verdiene i Tønsberg kommune er:

Vi skaper tillit gjennom å være åpne, oppriktige og profesjonelle.

Åpen:

Vi involverer, lytter og kommuniserer godt i prosesser og beslutninger.

Oppriktig:

Vi er ærlige, ekte og redelige. Vi skaper gode relasjoner, og er etisk bevisst i vårt arbeid.

Profesjonell:

Vi har fokus på faglig kvalitet og nytenkning. Vi viser mot og omsorg i møte med mennesker.

Dette er verdiordene til Tønsberg kommune.

I vår barnehage skal personalet ha gode diskusjoner og refleksjoner over mandatet til barnehagen med hovedfokus på Barnekonvensjonens art nr. 3 «Til barns beste». Gjennom klar og tydelig ledelse ønsker vi å fremstå med høy kvalitet i alle ledd i organisasjonen.

Skjeggestadåsen barnehage er en barnehage som skal gjenspeile samfunnet. **Alle** barn skal oppleve seg som en del av fellesskapet uavhengig av bakgrunn, funksjonsnivå og egenskaper. Vi synliggjør mangfold og verdier i det å være forskjellig. Vi legger til rette for felles opplevelser som inspirerer til lek og fellesskap som er tilpasset alle. Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) er en naturlig kommunikasjonsform hos oss.

Det er alltid den voksne som har ansvar for relasjonen. Vi skal være en tydelig og tilstedeværende voksen, noe som betyr at vi er fysisk og psykisk tilstede sammen med barna. Vi er lyttende og ønsker å forstå barnets intensjon bak det de viser oss med sitt kroppslige uttrykk. Barna skal oppleve seg sett, hørt og forstått.

«Barn har rett til å bli hørt og si sin mening» art nr. 12 i Barnekonvensjonen (Barne- og familiedepartementet, 2003, s.13). Vi er opptatt av å innfri dette ved at alle barna opplever at de har en betydning inn i fellesskapet og at deres mening har verdi og blir lyttet til i lek og samspill. Barna skal få mulighet til å delta i demokratiske prosesser.

1.3: Barnehagens pedagogiske plattform/pedagogiske grunnsyn

Vi jobber for å være en psykisk helsefremmende barnehage som prioriterer leken der livsutfoldelse, barns medvirkning, utforskning, kreativitet, samhold og læring er sentralt. Alt i en trygg og omsorgsfull atmosfære. Vi er opptatt av at barnas hverdag skal oppleves som meningsfull, begripelig og håndterbar.

Vi har tid og er nærværende voksne med «det gode ansiktet, den myke stemmen og de myke hendene»* Vi støtter barna gjennom motgang og medgang, og gir de gode verktøy til å takle hverdagen.

«Meningen ligger i de små øyeblikkene»* I det legger vi at den beste arenaen for læring og relasjonsbygging ofte kommer helt av seg selv. Et barn oppdager noe spennende inne eller ute, og barn og voksnes oppmerksomhet rettes mot dette felles tredje. Vi i barnehagen forstår å verdsette disse situasjonene og verner om øyeblikkets magi; undringene, samtalene, latteren, leken og alt det gøyale som oppstår i det spontane. Vi lærer sammen, og deler kunnskap med hverandre.

*«Barn er budbringere» (Melvold, 2019)

1.4: Barnehagens satsningsområde/prosjekt

Psykisk helsefremmende barnehager

I Skjeggstadåsen barnehage jobber vi systematisk med kompetanseheving og utviklingsarbeid for de ansatte. Vi er opptatt av å skape god kvalitet i relasjoner mellom voksen-barn og barn-barn, det er alltid den voksne som har ansvar for å få til en god relasjon med barna. Vi prøver å forstå barnas perspektiv, og hvordan de opplever sin situasjon. Dette er med på å hjelpe barnet til å forstå seg selv og sine egne følelser.

Høsten 2024 hadde vi oppstart av *Inkluderende fellesskap i praksis* (UKIP) for alle Tønsbergbarnehagene. UKIP er barnehagebasert utviklingsarbeid hvor både Læringsmiljøsentret og Universitetet i Sørøst -Norge er med oss på samlinger, personalmøter, planleggingsdager osv. For oss blir dette en fortsettelse av arbeidet med kompetanseløftet, som vi har jobbet systematisk med de siste to årene. I den forbindelse kartla hele personalgruppa i våres hva vi trenger for å øke vår kompetanse for å skape gode barnehagemiljøer der fellesskap og vennskap løftes frem.

Vi jobber kontinuerlig med psykisk helsefremmende mennesker og miljøer, og prioriterer leken som det aller viktigste. Les mer under punktet 2.2:Lek.

Barnehagen jobber sammen om en felles prosjektittel LEKE-SKAPE-OPPLEVE. Det første halve året vil dette være *kroppen vår*. Det pedagogiske innholdet tilpasses barnas alder og interesser. Prosjektarbeid kan være en måte å ramme inn vår praksis på. «Prosjektarbeid handler også om å styrke evnen til å se andre mennesker-evne til å delta, lytte og inkludere andre.» Å skape rom for mening” (Melvold, Lene Holte, Lene-Marie Monrad-Hole, Christine Wallumrød, 2023)

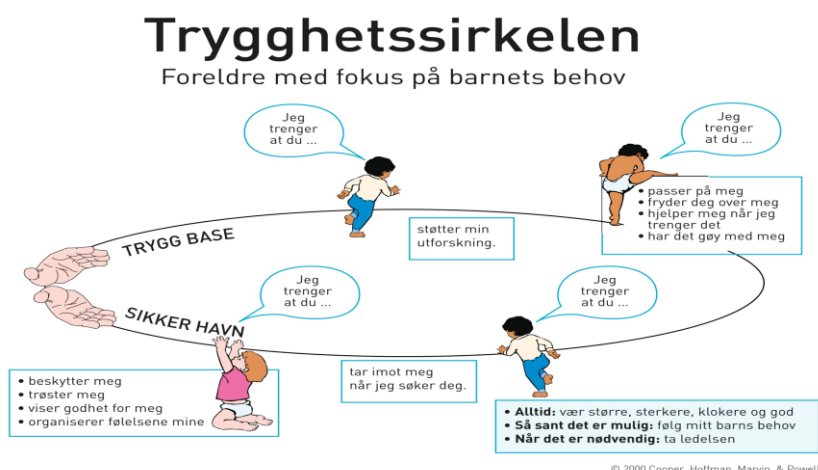
2. Barnehagens formål og innhold

2.1: Omsorg

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.8). Barn må få støtte i å mestre motgang og medgang.

Livsmestring er ikke noe vi kun må snakke om, det er noe som kommer til uttrykk i gjørekompetansen vår. Vi tar ansvar for relasjonen og skaper samhørighet med barnet, og verdsetter barnas evne til å vise omsorg for hverandre. Vi språksetter omsorgshandlingene vi ser mellom barn/barn og barn/voksne.

Vi bruker trygghetsirkelen Circle of security (cos) aktivt i barnehagen ved at vi er den "trygge basen" som støtter barnet i sin lek, utforskning og mestring. Samtidig er vi "den sikre havn" som trøster, beskytter og viser godhet. Vi voksne skal alltid være de trygge voksne som barna kan stole på. For på den måten kan vi hjelpe barna gjennom følelsene, ved å trøste og sette ord på det som er vanskelig.

For å fremme gode relasjoner og forebygge mobbing og krenkelser, arbeider vi aktivt med å implementere Tønsbergs kommunes handlingsplan mot mobbing. Planen er et forpliktende verktøy for kommunale og private barnehager i arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehagene. Arbeidet mot mobbing i barnehagene er kontinuerlig og systematisk.

Alle ansatte har ansvar for å gripe direkte inn i situasjoner der barn blir krenket, også selv om det er en kollega som krenker. Endringer i barnehageloven fra 1.1.21 tydeliggjør dette, og det er innført en aktivitetsplikt.

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i2d0fe551-974b-41b5-b994-c8c577fee5cf/handlingsplan_mot_mobbing.pdf

2.2: Lek

Alle ansatte har kunnskap om lekens betydning, og dette skal gjenspeiles i det som finnes av tilgjengelig materiell for barna. For at lekemiljøene skal være i utvikling, krever dette en kontinuerlig utviklingsprosess som prioriteres av alle ansatte i barnehagen, viser til Rammeplan. Arbeid med lek og det fysiske miljøet handler om å danne relasjoner. I likhet med leken endrer også relasjoner seg når miljøene endrer seg. Vi deler barna i mindre grupper for at ansatte skal få nære og gode relasjoner til alle barn, og for å støtte barn-barn relasjonene ved å være en leke-beriker og gi lekeomsorg. Ved å sette av god tid til den dype leken, oppleves hverdagen for barna mer helhetlig. De får færre avbrytelser og færre overganger.

Hva kjennetegner 1- til 2-åringers lek?

De yngste barna kommuniserer gjennom kroppen (toddlerlek). De viser oss at de har behov for kroppslige møteplasser å leke sammen på. I tillegg trenger barna tilgjengelige leker og materialer som ivaretar deres behov for å fylle, frakte og tømme. Mengden av det lekemateriellet vi tilbyr barna er helt sentralt. Store mengder av samme type materialer bringer barna sammen, mens det motsatte fører til unødvendige konflikter. Materialene skaper felleskap, og er en døråpner for varige relasjoner. Karakteristisk lek for 1-til 2-åringer er: hermelek, løpe etter hverandre, grovmotorisk lek, frakte- og tømmelek, rivelek og lek med gjenstander side om side.

Hva kjennetegner 3- til 6-åringers lek?

Mange av karaktertrekkene fra de yngste barnas lek gjelder også for de eldre barna. Lekerutiner etableres, og det handler om den dype leken som gjentas om igjen og om igjen over tid. Lekerutinene utvikles sammen med venner og er preget av gode følelser. Barn ønsker å være aktører i eget liv ved å sette i gang, styre og strukturere leken sin selv med en trygg, tilstedeværende og støttende voksen. Det fysiske miljøet bør være preget av fleksibilitet og bevegelse. Barns lek trenger fleksible lekemiljøer hvor rommene kan tilpasses barnas ønsker og behov. Det vil bidra til å ivareta behovet for flere lekesoner samtidig, slik at barna kan skape egne møteplasser, men også gi rom for at barna får skape og bygge den leken som gir mening.

Vi strukturerer rom, leker og materiell slik at det inviterer til lek hos barna. En kombinasjon av grunnmaterialer som for eksempler: kasser, lekekuber, planker, stoffer, tepper, papp-rør ol. og supplerende materialer som korker, bilderammer, naturmaterialer kan sammen fungerer som basens lekemateriell.

Vi vurderer og varierer hvilke definerte leker vi ønsker å tilby i tillegg til det udefinerte materialet – f.eks. biler, klosser, dyr osv. Vi bruker også autentiske rekvisitter (f.eks. gamle kaffekjeler, lysestaker, vaser ol) som kan gi en ekstra dimensjon av historikk og mystikk. Udefinert og autentisk lekemateriell kan pirre nysgjerrigheten og lekelysten på en helt annen måte enn tradisjonelt lekemateriell.

Vi bruker naturen som en naturlig lekearena. Vi vil gi barna mulighet til å oppleve glede i naturen og erfare mangfoldet vi kan bruke naturen til. I naturen kan barna lære å ta vare på naturen og alt som lever der.

2.3: Danning

«Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre og er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Danning i barnehagen skal forankres i verdiene i formålet. Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at vi utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap» (Emile Kinge – Utdfordrende atferd i barnehagen s.25)

I lys av å være en psykisk helsefremmende barnehage handler danning om å bevisstgjøre barna på det de allerede har i seg. Vi ansatte i barnehagen legger til rette for refleksjon, utforskning og undring om hva som skjer i oss selv og mellom oss selv og andre. Gjennom dette kan vi bidra til den selvinnsikten og forståelse som er så viktig for å kunne styre eget liv og ta ansvar for egne handlinger. Barna er subjekter og aktører i eget liv og lærer å styre seg selv innefra og ut. Vi skal støtte barns utvikling av egen identitet og bidra til at barna utvikler positiv selvfølelse. Ved å hjelpe barna til å sette ord på det de opplever, lærer barna og forstå, gjenkjenne og takle sine egne følelser. Målet er at barna på sikt vet hvordan de kan komme seg gjennom vanskelige følelser.

2.4: Læring

Lek er barns foretrukne læringsform og det som oppleves mest meningsfullt. Ansatte i barnehagen må derfor sette av nok tid til at barnas frie lek blir ivaretatt. I den frie leken opplever barna mestring, samhold, undring, kreativitet og nysgjerrighet. De utforsker og de lærer nye ting om hverandre, seg selv og om verden. Barna blir oppmuntret til å prøve ut nye ferdigheter. De blir heiet fram til nye mestringsopplevelser i et trygt og godt lekefellesskap. Alt dette er læring for livet.

3.0: Medvirkning

3.1: Barns medvirkning

I barnekonvensjonen artikkel 12 står det at alle barn har rett til å si sin mening og til å bli hørt i saker som angår dem. Alle barn deltar i demokratiske prosesser og får ytre sine meninger. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med barnas alder og modenhet. Hos oss skal alle barn erfare å ha innflytelse på det som skjer i barnehagehverdagen. Barnas interesser skal ivaretas og legges som grunnlag når vi velger våre prosjekter i hverdagen.

I vår barnehage er det helt naturlig at barn også bruker alternativ og supplerende kommunikasjonsformer. Eksempler på dette er PCS-symboler og Norsk Med Tegnstøtte (NMT).

3.2: Foreldres medvirkning

Barnehagen skal ivaretas foreldrenes rett til medvirkning og samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål. Den daglige dialogen er viktig for å sikre dette samarbeidet. I tillegg har vi avsatt tid til foreldresamtaler minimum to ganger i året. Barnehagen har et foreldreutvalg der leder og nestleder sitter i barnehagens samarbeidsutvalg som fastsetter barnehagens årsplan og saker som er viktige for barnehagens drift. Samarbeidsutvalget (SU) er også med på å utarbeide tiltak og handlingsplan etter brukerundersøkelsen som gjennomføres hver høst i barnehagen.

Foreldrerådet (FAU) representerer alle foreldrene i barnehagen. Det velges en representant og en vara fra hver base. Foreldrerådet har som oppgave å styrke samarbeidet mellom barnehage og hjem. Leder og nestleder sitter også i barnehagens samarbeidsutvalg (SU). Samarbeidsutvalget (SU) er et lovpålagt samarbeidsorgan som består av to foreldrerepresentanter, to ansatte- representanter, en eierrepresentant (politiker) og styrer. SU har en rådgivende, samordnende og kontaktskapende funksjon, og foreldrerepresentantene kan betraktes som foreldrenes tillitsvalgte. De er avhengige av innspill for å gjøre en god jobb med å representere foreldrene i samarbeidsutvalget (SU).

4.0: Vurdering

En forutsetning for å få til utvikling i ønsket retning er regelmessig vurdering og evaluering. Vi benytter praksisfortellinger til å reflektere over praksis og til å se betydningen av hvorfor vi gjør som vi gjør. Målet vårt er en barnehagehverdag som er psykisk helsefremmende for barn, foreldre og personal.

Vi evaluerer regelmessig arbeidet vårt i forhold til lovverk og årsplan. Systematisk vurdering av arbeidet i barnehagen gjennomføres på interne møter og planleggingsdager, gjennom brukerundersøkelser og tilbakemeldinger i foreldresamarbeid. Samarbeidsutvalget og foreldrerådet er viktige samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Dokumentasjon i tekst og bilder gir foreldre et bredere innblikk i barnas hverdag. Dokumentasjon synliggjør den røde tråden i månedsplaner, årsplaner og lovverk. Vi benytter Visma-appen til å informere om hva vi er opptatt av i hverdagen.

5.0: Overganger

5.1: Hjem – barnehage

Vi jobber kontinuerlig med å sikre at overgang hjem–barnehage foregår på en god og trygg måte. Vi vet at trygghet fordrer tid. Så det er viktig at foreldrene er aktivt med de første dagene i tilvenningsperioden til vi (trygghetspersonene) har blitt godt kjent med barnet og kan fungere som «en sikker havn» for barnet. Dette er godt beskrevet i Trygghetssirkelen 2.1.

Før oppstart inviterer vi til besøksdager i juni. På disse dagene kan familiene og personalet bli kjent og barnet møter barnehagens fysiske miljø og ser hvilken base de skal være en del av. Vi har også et foreldremøte for nye foreldre i mai/juni. Vi lager disse møtepunktene for å legge til rette for gjensidig dialog og sikre god informasjonsflyt, samt for å bli bedre kjent med hverandre.

Når barna starter i barnehagen, vil pedagogisk leder/barnehagelærer ha en oppstartsamtale med foreldrene. Der utveksler foreldre og personalet praktisk informasjon og lager en liten plan for tilvenningsperioden. Relasjonen mellom barn, foreldre og ansatt prioriteres fra første stund. Gode relasjoner danner grunnlaget for god psykisk og fysisk helse og for positiv atferd, sosial kompetanse og læring. Det er alltid de voksne som har ansvaret for relasjonen. Voksen–barn–relasjonen skal være preget av: nærhet, varme, trygghet, trøst, stimulering og kjærlighet.

Hvor lang tilvenningsperiode barnet trenger er veldig individuelt. Men minst en uke må man sette av til tilvenning. Det er foreldrene selv som må være med å bestemme lengden på tilvenningen. Omsorg, trygghet og gjensidig dialog er helt essensielt i oppstarten. God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle trygghet og trygg tilknytning i barnehagen, samt tillit til seg selv og til andre. Den faste dagsrytmen i barnehagen er viktig i starten, da den hjelper barnet å få oversikt og opplevelse av sammenheng i den nye hverdagen. Det kan være lurt å ha noe som skaper forbindelse mellom tilværelsen hjemme og i barnehagen de første dagene. Overgangsobjekt (f.eks. bamse, koseklut, smokk, bilde) kan gi barna den ekstra tryggheten de trenger i barnehagen.

Mål for O-S-S arbeidet

- Barnehagen samarbeider med foreldrene om å legge til rette for at barnet skal få en trygg og god start i barnehagen
- Barnehagen tilpasser rutiner og organiserer arbeidet, slik at barn og foreldre sammen kan bli kjent med barnehagen i god tid før første barnehagedag
- Personalet i barnehagen arbeider kontinuerlig med kompetanse om barns tilknytning og overganger

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i93f998ef-45ad-459a-9813-4eef154cbb6b/o-s-s-hjem-barnehage-2021-2022.pdf

5.2: Barnehage – skole

Overgang og Sammenheng mellom barnehage og skole er beskrevet en i en egen rutine utarbeidet i Tønsberg kommune. Den skal sikre at viktig og relevant informasjon om barnet skal overføres fra barnehage til skole i samarbeid med foreldre. Vi samarbeider hovedsakelig med Rørostoppen skole gjennom barnets siste år i barnehagen, så barna blir godt kjent med skolen/SFO før oppstart på høsten. Dette gjør at det blir en trygg og god overgang for barna. Samarbeidet starter i september året før barnet skal begynne på skolen. Målsettingen er å lage en god overgang fra barnehage til skole. For barn med særskilte behov skjer denne informasjonsutvekslingen allerede i august året før barnet skal starte på skolen. For mer detaljer beskrivelse les O-S-S (brosjyren).

Rutinene finnes på Tønsberg kommune hjemmeside:

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i8da30539-230d-499b-a877-1a1184c61817/o-s-s-barnehage-skole-og-sfo-2021.pdf

5.3: Interne overganger

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter base.

Mål for interne overganger på huset

- Overføringssamtaler (personalet/foreldre)
- Sette av god tid
- Følge barnas tempo
- Besøk på basene. Hyppighetene trappes opp på våren.
- Øve på å leke sammen med de større barn
- Bygge gode relasjoner – trygge voksne
- Omvisning for foreldrene
- Foreldrene får i god tid oversikt over de nye barnegruppene

Overganger fra barnehage til barnehage:

Dersom barnet bytter barnehage, anbefaler vi et overføringsmøte i forkant av denne overgangen. Det involverer foreldre, pedagoger og styrer i de to barnehagene. Der utveksler vi nødvendig informasjon som skal bidra til videre oppfølging av barnets utvikling.

6.0: Informasjon

Skjeggstadåsen er en tilrettelagt barnehage:

- Tilrettelagte barnehager er ordinære barnehager hvor barn med særskilte behov vil ha plass i barnegruppene på lik linje med andre barn
- Tilrettelagte barnehager har erfaring og kompetanse i å gi hjelp og tilrettelegge tilbudet for barn med særskilte behov
- Tilrettelagte barnehager har erfaring og kompetanse i å inkludere barn med særskilte behov i barnehagens fellesskap

Studenter/praksisplasser: Vi tar imot studenter fra Universitetet i Sørøst-Norge, og vi tar imot elever fra ungdoms- og videregående skoler. Vi er en arbeidsplass hvor voksne kan prøve seg ut i både arbeidspraksis og språkpraksis. Vi mener at dette er med på å styrke barnehagen og personalets utvikling.